

Lo BOFADOR e lo RECALIU

Lou BOUFADOU e lou RECALIÉU

Contacte redaccion : dr.digloss@orange.fr 04 42 06 21 20

« Lo bofador e lo recaliu » 28 carriera Gambetta 13110 Lo Pòrt de Boc / Lou Port de Bouc

De NOTAR +++

Joan.Saubrement

a la mediatèca dau Pòrt de Boc

lo dimarç 20 de setembre

a 6 oras mièjas de vèspre

Pagina d' ISTÒRIA

Lei conquistas colonias de França en Occitania

1209-1270 : LENGUADÒC.

La conquista dau Lengadòc commencèt per la « **Crosada** » contre leis Albigès, valent a dire les « Catars ». La conquista vertadièra après la vicòrtia de Simon de Montfort a Mureth 1213.

1305 : VIVARÈS.

1349-1461 : DAUFINAT

1389-1657 : GASCONHA.

1453 GULHENA (domani englés).

1481-1535 : PROVENÇA ereitatge).

1527-1605 : AUVERNHA.

1556-1589 : BEARN.

1589 : ROERGUE.

1607 : LIMOSIN.

1630 : Comtat de FOIS, ROSSILHON.

1767 CORSEGA.

1791 : AVINHON E Lo Comtat Venaissin

1792-1860 : Comtat de NIÇA ; SAVOIA.

1830 1er còp : TENDE.

:

1947 : 2nd còp TENDE.

*

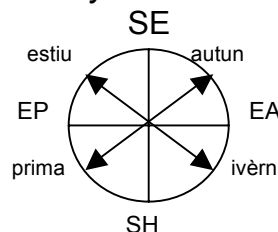
Lo còp que ven

« **La Cançon de la Crosada** »*

EQUINOXIS & SOLSTICIS

Leis Ancians Chinés, que respectavan la Tradicion venguda de l'an pebre, avián pesat e bastit un calendier segond leis auvaris dau Yin-Yang.

Valent a dire que per tot çò qu'es de leis de la Natura, li a doas fasas : una *yin* qu'es amagada e una *yang* vesible per totei. Per exemple, un ninoi a sa naissença a ja nòu mes, aquelei de son esconduda *yin*. Tot parier per un ostau : permés, plans e crèdit = fasa *yin*.

L'annada se deveza en 8 sectors que 4 son *yin* e 4 *yang*. Cada sason es *yin* + a son començament fins a son apogèu ai solsticis o ais equinoxis, o ven *yin* , *yang* + puei ; e *yang* - fins a la seguenta.

Ansin la Prima commença lo 4 de febrer, l'Estiu au 5 de mai, l'Autun au 5 de setembre e l'Ivèrn au 5 de novembre. Aqu's estonant per leis occidentaus mai l'energia cambia tot bèu just a aqueu moment. E aquò es mai que mai verificat per lei medecins chinés, que lei 6 pous tradicionaus de la mèdecina chinesa tradicionala, cambian quasi lo quite jorn.

*

De MATIN

Ai vist, de matin,
lo pichon **Lapin**
pausar son darrier
sus son petolier.

Tre que lo solèu
monta dins lo cèu
s'ausis la cançon :
la dau cigalon

Li respònd dins l'èrba
un que fa la beba
lo negre **Grilhet**
que cura sei pès

Passa en zonzonant
qu'a jamai de temps,
'mé sei grandas alas
una **Damisèla**

Vé, la « beve-lutz » !
una **Lagremusa** ;
se caufa l'esquina
sus de pèiras finas.

Dins lo cèu fa a fèsta
una **Dindoleta** ;
la verda **Granolha**,
nada e se banha

Deman de matin,
benlèu ailalin,
sarai d'agachons,
verai Galejon

*

L'ANETON

Aneton ! grand barjacaire!
n'i a pron d'ausir tei '*Coin-Coin*
Se contunies, Ô pecaire !
lo siblet te coparem

Picarèm ton morre brut.
Vendràs un aneton mut...

BRUNHONS e NECTARINAS

Au país dei peseguiers
s'avalèt un jorn, una pruna.
Per aici n'es pas de costuma !
Vos dirai pas, segur, perquè.

Negra de pèu per un costat,
e quasi verda d'autra man,
se trovèt tant bèla, maugrat,
coma lei autres estajants

Viure sota lo quite cèu,
d'a cha pauc a cambiat de biais.
Son accent vènguèt coma mèu
e son parlar força mens laid.

Son vèstit, tanben, tremudat,
de roge e jaune se pimpèt,
Basta ! començèt de semblar
ais persègues dau perseguier

Tant e tant que se marridèt
amé un bèu fruch dau canton.
Ansin nasquèron de pichons
un pauc mesclats. Son lei **brunhons**.

Leis aranges e lei mandarinas
tot parier an fach **nectarinas**.

*

Lo CHÒT

Lo chòt vièlh, grand saberut,
Cada jorn quauquaren apren.
Mai se fa vièlh, mai se fa mut,
Agacha tot ; ditz...plus pas ren !

TOPONIMIA

La « **Lèque** », lo quartier lo mai vièlh dau Pòrt de Boc, tira son nom dei fons auts que lo ribejon, fons mai que mai danjeirós e que fuguèron causa de mantun naufragjs. Aquelei rocàs li dison de « ragas » que son traucats e clafits de ponchas que raspon mai coma limas. Son una trapèla per lei bateus Leis indigèns vièlhs an sonat aquel esndrechl « **la Leca** » perque una leca es una pèira plata per agantar la sauvagina, au sens figurat es un un piege,

Lei « **Ourses** ».La plaja deis « ORSAS3 Mai que mai curiós qu'au Pòrt de Boc li ague d'Orsas. N'i a pron de quauqueis rares Ors mau lipats ! La plaja n'es una comola de codols arrancats a la calanca de podingue per la mar. « *Lou Tresor dóu Felibrige* » nos dona la clau : leis « **Ourso** » (**Orsas** en grafia classica) son les violentas èrsas de brefonia que bacelon la riba quand Largada bofa tant e mai.

La **Baumassa** lo quartier pus aluenchat costat de Fos de mar, tira son nom de 'bauma' de segur. Mai monte es ? de mai una 'baumassa' ! Una galejada deis Ancians ? que non pas que la bauma li es...sota l'aiga. Belèu una de la mena d'aquela de Cosquer ?

La **Poncha de Vela**. Ras dau planesteu dei Orsas n'es vertadierament una de rocàs que poncheja dins l'aiga. Sari'estada la proprietat dau sénhor Vela ? Sosprenent. Coma sa forma li dona d'èr d'un vela latina, sari'pluslèu la « Poncha de la VELA ».

La **plaja de Bottai** que faudriá prononçar a l'italiana : BOTAI es estada ela lo bendau sénher Bottai,

*

La Crotz de la jitada

Leis Alamands avián desplaçada la Crotz amé son Crist quilhats au mitan de la calada de la jitada per protejir lei gens de mar e lei pescadorsi. Pareis que geinava lei mitralhaires per en cas d'ataca per darrier ! Éra tan òra aquò que ma grand diguèt *ipso facto*, :« *Tè ! Venon de perdre la guèrra lei Verdaus* »

A la Liberacion lei FFI bocipòrtins, totei FTP, valent a dire comunistas, un còp l'Ostau de la Comuna prè, lo cònse nomat per Vichy cambiat, vouguèron restablir dins seis òbras l'esperit republicain vertadier. Ainsin faguèron.

D'unei «cambaradas de la bòna biaça», per fraternitat, egalitat e libertat, desrabèron la Crotz e son Crist que fuguèron jitats, degun sachèt monte : e lei que va sabián levèron pas lenga.

Passèron leis annadas e, fin finala la Crotz amé son Crist de bòsc fuguèron retrobats amagats sota d'èrbas fòlas, au fins fons dau jardin dau curat de Fos de Mar. Aquela empega !

Lo promier project de restauracion faguèt fogassa. Lei prèires-obriers de la parroquia de Nòstra-Dòna-dau-Bòn-Viatge dau PdB se pensèron alora a una restauracion per una especialista.

Ainsin faguèron... dins leis **annadas ??** Lo Crist n'èra un dau segle XVII^{en}. Brava supsresa !

La Crotz e son Crist se son revenjats, de son biais, dei secutaires de la religion « opium dau pòble. » Ara son dins la gleisa e es lo solet « monument istòric » de la vila. Brava revenga ! Lei camins dau Cèu !...

Doas dònas, de mai de nonante ans, me l'an assegurat. Una foguèt testimòni a beus uelhs vesents de la proesa de sei cambaradas, qu'èra resistanta. Me diguèt que lei pescadors dau Pòrt de Boc, pasmens pas vertadieramen pietados, menèron unb tay tarabast que lo cobnse noueu ne retanquèt una, de gròssas fustas...sensa son Crist. Mi fa ren qu'es a la sosta dins la gleisa.

Sabon pas s'aqueu aut fach de valèntia es marcat dins leis arquiús de la comuna

MARTEGALADA au bolh portdebocan

La SÒLA

Un còp acabada la siesiena jornada de la creacion dau monde, lo Paire Dieu veguèt que tot èra bòn.

Content d'eu, se fretèt lei mans e pica que picaràs ! Lo Creator s'arrestèt de se tafurar la mementa. N'aviá son pron. S'aprestèt a se pausar. Èra lo jorn seten.

- Tè ! Bòna biaça ! se diguèt, qu'es bèu mon monde, que tot es ben ordenat, que lo bestari es bravet, que la frucha es doça e lei lumes naturaus e gostós ! Diaussi !- se podi die !- per una capitada, n'es una dei bèlas.

- Coma ? li rebecca alòr l'Adam. Tot es par finit . Per contra me sembla que la setmana dei sèt jorns es un pauc longuèta. Ieu, de te veire tant acarnassit après de detalhs, coma per de dire lo millierat de meteissas pautas d'un verme mistolin o lei dessins de cada fuelha de planta o d'aubre que n'i pas una de bessona ! N'es pas per lo plaser de rapotegar, me conoissi Senhor, mai trovi qu'una setmana de sèt jorns es ja ben pron longa.

Se pensia dintre sei aurelhas l'Adam que si d'azard, un jorn li faudriá trabalhar—aviá coma d'una mena de pressentiment — la setmana de sèt jorns sariá encara mai lònca per son front susadís e sei mans clafidas de bastes e de pèus mòrtas

- Fanton ! li ven son Paire dau Cèu, se li ai sonada « setmana » es tot bèu just perque lo periòde es de sèt jorns e sèt nuechs. Autrament li auriáu dich « siesiena » o « cinquena.» Mai te fagues pas de marrit sang que ta raça tirassa, dins pas gaire de temps farà de setmanas de sieis, cinq e belèu de quatre jorns. Son leis englès-saxons que, coma vendrà l'acostumada, començaràn de o faire perque fan pas jamai coma la rèsta dau monde. « setmana englésa » diràn. Se l'ai quilhat aqueu pòble sus una isla es pas per ren, penses ben !

Rassegurats, l'Adam se pensèt que per eu èra lo moment de botar a la roda cosmica. D'effiech l'i aviá promès, lo Paire, d'un sarrament solemne, que sariá son pretzfach a eu l'Adam, de donar un nom a tot çò qu'era

viu dins l'Òrt d'Eden. E quitament per tot çò qu'era montanha, flume, desèrt e tot e tot...

Creses-tu d'una que li comptava ben d'apondre son vejaire e de signar de sa pauta d'òme l'òbra divina ; un còp desliurat d'un arbitri que son sieu n'era pancara liure... Perdriá ren per esperar, sas, lo Paire Bèu !. Veiriá son biais de faire a l'òme !

Per l'Adam, la dimenchada s'esperlongava de tròp. Avia coma de formigas dins lei dets e dins leis arpions ; l'impaciéncia li cotigava lei camins e linhas energeticas de son esperit angelic -que fau pas oblidar qu'aviá pa'ncara de tunica de pèu e qu'era un èstre tant espiritau coma lo d'un angel. Quatequant que se pensèt coma un èstre de carn e d'osses, aguèt lo sentiment qu'a son còrs espiritau li venia de mena d'escaumas, tant coma lei deis insectes, e de peus tant coma au bestiari. - Benlèu, se pensèt, que me vau cargar de plumas tau l'auceu e que podrai un còp emplimadís m'enuçar dins l'azur e fairer lingueta au soleu. O farai un jorn aquò, se prometèt-

- **Aquela empega !** s'escrièt.

Es lo promier jurament cosmic qir li escapèt. Se cresiá pas de tan ben dire.

- Adam ! li crida Dieu, zo ! te fau bolegar les costeletas que dau temps que roncava te n'ai raubada una per que siegue pas solet. E t'ai modelada una molher tant polida que, s'eri pas lo Bon Dieu... vé ! te disi pas, O pecare de ieu ! s'aquò era possible ? Anem ! Es a tu de trabalhar : te fau donar un nom a cadun qu'ague vida. E m'efi de pas t'enganbar. Te teni d'a ment.

- En totei leis èstres qu'agon vida, rebecca l'Adam, mai quant de temps me prendrà aqueu pretzfach. Se ditz sota nas :- Comença ben ma vida vidanta, sas !

Li sembla a l'Adam que l'uelh de son Paire es mai grand qu'aqueu de la nuech. Grand dubèrt e sevère. Quasi crudeu ! Mai de segur qu'es una mesfiséncia de sa novèla natura mudanta de mieg-angel...per l'ora !

- Siás lèst, li comanda la Mèstre d'òbra.

- De òc. Per cu e de que me fau començar ?

- Per aquelei qu'an ges de pautas e que son moligàs.

E l'Adam sona cadun de son nom. Li fau imagitnar. E cuba que cunaràs...e noma que nomaràs...Ben mai d'un milierat de setmanas de sèt jorns e sèt nuechs. Ô pècaire : urosament de la cauma dau seten jorn que lo Sénhor aviá ordonada que siegue son Sieu a Eu : « Lo jorn dau Senhor. » Li fauguèt començar per leis estèlas de la Capa dau Cèu, dei mai grandas ai mai pichonetas qu'a pena se vesian maugrats seis uelhs espirituaus -que pasmens

començavan de venir mens lusents e vius, que d'a cha pauc la Luz de la Cara de son Paire s'escafava. Ô pas gaire ! mai n'èra que lo començament. Li fauguèt puei nomar lei luminaris : totei lei soleus e lunas que viran dins lo Còsmos, sensa oblidar l'Arc de Seda (que lo Senhor li diguèt qu'èra lo signe de son Aligança entre elei dos), e totei lei planetas que viron a l'entorn dei luminaris e lei luminaris que viran a l'entorn dei planetas. Lei tres susors lo prenguèron a l'Avi Primordiau. Èra ben la pena de naisser au Pardès amé la promessa, pas manco electorala, de far-niente, ren de ren de tot lo sanclame dau jorn.e de la nuech. Maugrat que de nuech...

Après lei estèlas, luminaris e planetas, li fauguèt sonar lei montanhas, lei mars e aigas de la Tèrra, aquelei dau dessús coma équelei de dessota Adam faguèt la monina dau Paire ; sabia pa'ncara qu'un autre ben mai grand e finòcho qu'eu l'aviá ja fach.

Nomèt puei leis forests e seuvas primarias, leis aubres e aubrilhons, lei plantas, mofas e augas. Après fuguèt lo torn dau bestiari. Leis bèstias de la tèrra e dau cèu, cadun reçaupèt son nom e, de còps que i a son escaïç-nom.

Quand sa carnavela li escaufava de tròp a l'Adam, demandava au Sénhor Paire de li aumentar son salari que li semblava que son poder de crompas (maugrat que tot fuguèsse a gratis) èra a la bassa e tanben per sei mejans qu'èron de manca, qu'aviá que doas man e una soleta lenga, que quauquei sègles de cauma li farián mestier e qu'autrament... vé ! autrament fariá la greva.

- As de temps per aquò far, li responde lo Bon Dieu. Espera ! Per çò qu'es de ta lenga soleta e de tei doas mans, tant coma de tei doas aurelhas, aquò's pas una error : es per que trabalha de tei dos braç e escota de tei doas aurelhas, dos còp de mai que de levar lenga. Sabi ben que sarà pas sufisent, mai es a ta raça de veire çò melhor per ela. Anem, zo ! te resta plus que de nomar lei peis de ribièra e lo peis de mar. Bolega-te que siam tardier e ne'n siam sonque au despart dau monde...

E l'Adam, se tornèt au trablhr. Fasiá una pichòta beba. Sa molher l'Eva li monstrèt, per l'exemple, coma faliá far lo morre per une beba vertadièra, valent a dire una de sieis pams de lòng. Comencèt per lei peissons d'aigas doças que se ne'n manca pas. Fin finala arribèt au bot, o quasi, de son òbra de mediator entre lo còsmos tot e lo Creator. N'aviá mai que son pron, mai èra la fin.

Comencèt per lo gigant dei mars, lo monstuós Leviathan. Mai coma aquela bestiassa èra òrre e ja fèrra, Dieu li donèt l'òrdre au Mòstre de pas jamai se faire veire d'en degun e de restar amagat dins leis abís. Sariá sufisent que lei reire, reire, reire felens

de l'Adam saupèsson qu'èra au fons a leis esperar per leis engolir tot vius. « *Civit pacem para bellum* » diguèt Dieu dins una mena de sabir celeste. Adam levèt pas lenga.

E noma que nomaràs... Lei mamifèrs marins d'acabats, Adam passèt sensa se pausar ai peis que fan d'uòus, ai moluscs puei aquelei qu'an cruvèu o que lo rauban.

Dieu ne faguèt lo « chek-up » coma se deu per pas ren oblidar.

Aquò prenguèt encara quauquei millierats de sègles que la tiara s'estirava tant e mai deis èstres qu'agon vida...

- Quauqu'un es pas estat oblidat ? Vos fau respondre present a cada còp que l'Adam vos dirà lo vòstre nom. Siguetz atentius que se tornarà pas dire. Mèfi !

E de la Balena a l'Orsin, totei fuguèron sonats.

- Ne manca pas qu'un peis, ven l'Adam, li es pas marcat subre lo cartabèu un peis platàs que ronca de contunia dins la sabla de la mar. Mai monte es ?

- Siáu ieu ! Siáu aquí, diguèt lo peis plat de sortida de dessota lo pè de l'Adam que sei cambas èron banhadas de la mar cauda de l'Eden per nomar, mai d'aise, sei peis.

- A ! ven lo Creator, es encara tu que t'escondes, coma de costuma, peis pigràs, que te solaça sensa relambi e que te bolega sonque per cambiar d'escondons arenós, per te solaçar mai ? E Bè, te sonaram « Sòla. » Vaquí per ton escaïs-nom. Es eu que te restarà en ribas de mar.

Es la Sòla que fuguèt pas contenta. Podia pas rebecar au Paire de tot, e subretot pas amé una escorna. Mai podia li monstrar sa decepcion e son maucontentament. Alora, agacha ben, cara a cara, l'Autor de sa vida, se torça la boca de biscanti e lei dos uelhs ben dubèrts mai de galis e guechós, li ditz insolentament :

- Ieu ? Ieu sarai la Sòla que se solaça ?

Davant aqela engaunhada, un tau crime de lèsa-divinitat, s'encanha lo Bon Dieu e tot encolerit li crida :

- Tè, macari ! Restaràs coma aquò tu, la Sòla, boca tòrça e uelhs de galis e guechós. Amen.

E dempuei l'an pebre, la raça de la Sòla Primordiala es cargada de la marca divina dau pecat d'insolència de sa Mater genitrix.

*

Martegalada au bolhon pordebocaa, qué !

FUELHETON

Lo Gat que s'en va tot solet (seguida...)

...S'estraça dau rire la Frema, pren la paleta de moton, li manda un agach e ditz :

- *Sauvatge Enfant dau Bòsc Sauvatge, siàs pas vengut per Chin-fèr mai per lo fen que sente tan bòn dins lei Bòscs Sauvatges ?*
- *Es vrai, ditz Polin-fèr. Dona- mi.*
- *Enfant Sauvatge dau Bòsc Sauvatge, clina le tèsta que te doni un présent. Per lo pres manjaràs de fen tres còps lo jorn.*

- A ! ditz lo Gat ais escotas, *vaquí una Frema dei finòchias, mai es pas tant finòchia coma ieu.*

Clina la tèsta Polinet, la Frema li passa la cauçana, polinet li bofa sus lei pè e ditz :

- *Ò Mestressa, Frema de mon Mèstre, sarai lo vòstre esclau per l'èrba meravilhósa.*
- *Ah ! ditz lo gat ais escotas, vaquí un polinet qu'es ben niais.*

E partiguèt per lei Camins Banhats dau Bòsc Sauvatge, en bolegant la coa... e tot solet. **Mai diguèt pas ren en degun.**

Quand s'entornan de la caça l'òme e lo chin, l'òme ditz :

- *Mai que fa aquí Polinet-fèr ?*
- *Ara se sona Promier-fidele. Quand va a la caça monte d'escambalons sus sa gropa.*

L'endeman Vaca-fèrra se pensa tot parier per tot e ven a la bauma: Lo Gat es a la seguir, tant coma avant, e tot arriba coma avant e lo gat ditz lei meteissas causas coma avant e quand Vaca-fèrra promete de donar son bon lach tèbi e blanc en escambi de l'èrba meravilhósa.

Lo gat parte per lei Camins Banhats dau Bòsc Sauvatge, en bolegant la coa...e tot solet.. Tot coma avant. **Mai ditz pas ren en degun...tot coma avant..**

E quand s'entornon de la caça, l'òme, lo chin e lo cavau, l'òme ditz :

- *Que fa aquí Vaca-fèrra ?*
- *Ara li dison plus Vaca-fèrra, mai Promiera Noiriça de l'ostau. Nos donarà son lach tèbi e blanc cada jorn desenant e per sempre. La governarai dau temps que tu saràs a caçar amé Promier Fidele e Promier Amic.*
- A !, ditz lo Gat ais escotas, *vaquí una Frema dei finòchias, mai es pas tant finòchia coma ieu.*

L'endeman, espera lo Gat que se passa quauquaren de nòu. Mai ren de sauvatge bolega pas dins lei Bòscs Sauvatges. E parte per lei Camins Banhats dau Bòsc Sauvatge, en bolegant la coa...e tot solet. **Mai diguèt pas ren en degun.**

Mai vese la Frema que mouse la vaca e sente l'odor dau bon lach tèbi e blanc. Ditz de òc la Frema

- *Ò Mon Enemiga, Molher de mon Enemic, monte s'es enanada Vaca-fèrra ?*
- *Enfant dau Bòsc Sauvatge te pòs entorar de monte venes. Avèm plus de besonh d'amics e de serviciaus dins la Bauma. L'ai sarrada la paleta e mon peu es nosat.*
- *Siau pas un amic nimai qu'un serviciau ! Nanni, ditz lo Gat. Vòli que dintrar dins la Bauma.*
- *Alora perquè siàs pas vengut amé Promier Amic lo promier còp ?*

S'engarça lo gat !

- *Lo chin a baveja sus ieu ? A fach lo treze lengas ?*
- *Te conoissi, ditz la Frema, **Siàs lo Gat que se'n va tot solet que totei leis endrechs son tot pariers per tu . Vènes de va dire : siàs ni amic nimai que serviciau. Va t'en bòrd que totei leis***

endrechs son bòns per tu. Vaque de ton biais.

Alora lo gat fa de semblant de venir umile e crentós,

- *Regreti. Alora, jamai de la vida intrarai dins la Bauma a costa dau bon fuòc que caufa, a lipar lo bòn lach tèbi e blanc. Vos que sieguètz tan savia e tan bèla, e fasètz pas de mau en degun, fau pas nimai ne faire a un paure gat.*

Rise la Frema e ditz :

- *Me sabíáu savia, mai bèla ? Siás lo promier de me va dire. Se d'azard disi quauquaren per te lausar, podràs intrar dins la Bauma.*

- *E s'en dises doas ? ven lo gat.*

- *Riscarà pas. Mai se ne disi doas, podràs intrar dins la Bauma e te cochar pròchi dau fuòc.*

- *Et se ne dises tres. ?*

- *Aquò arribara pas jamai. Mai se de còps...podràs intrar dins la Buima, te cochar pròchi lo fuòc e lipar lo bon lach tèbi e blanc, tres còps lo jorn per sempre*

Fa l'esquina gròssa lo gat e ditz :

- *Que la **pèu de cavau** de la pòrta, que **lo fuòc que brutla** au fons e que **lo pòt dau lach** siègon **testimòns** de la jurada de mon Enemiga, Frema de mon Enemic !*

E s'entorna lo Gat per lei Camins Banhats tot solet en bolegant sa coa.

Quand son òme 'mé seis amis s'entorna a la nuech, leva pas lenga, la Frema, de la pacha 'mé lo Gat-fèr. Avia una briga de peur qu'aquò li agada pas...

S'en va fòrça fòrça luench lo Gat, fins ai rocàs dei Mofas Banhadas e Verdas. I resta tant de temps e de temps que finis d'oblidar, la Frema e lo gat e la pacha...

Dins la Bauma, pendolava tèsta basseta, una pichòta Ratapenada, amiga dau Gat. Cada sèr li anava portar lei novèlas de la Bauma. Una nuech li ditz :

- *L'i a un nistonet a la Bauma. A la Frema lo caga-nis li agrada fòrça.*

- *Ah ! ven lo gat, e au pichonet, que li agrada ?*

- *Li agrada to çò qu'es doç, moligàs e que li cotiga. Ama tot aquò.*

- *Alora, ditz lo gat ais escotas, es vengut mon temps.*

La nuech d'après va a la Bauma lo Gat e s'esconde fins au matin. Espera que l'Òme parte a la caça 'mé son chin e son chivau.

Plorinejava lo niston e la Frema lo mete davant la pòrta. Per que jogue li dona una ponhada de calhaus de totei colors. S'arresta pas gaire de temps de plorar, sas ! lo nenon.

Alora lo Gat li pausa sa pata moligassa e doça sus sa gauta ; amé sa coa li cotiga sota lo menton ; se freta conta sei cambetas e...lo pichonet de risolar. Rise que risolaràs...

La Frema, dedins la Bauma, sorrise. La ratapenada li ven a l'ausidor li dire qu'un Enfant Sauvatge dei Bòsc Sauvatges es a amuser son fiu.

- *Cu que siegue, que siegue benezit, ditz la Frema.*

A la seconda, la pèu de chivau de l'intrada que se rapela de la pacha, tomba. L'a pa'ncara rabalhada la Frema que lo gat es dins la Bauma.

- *Ò Mon Enemiga, Molher de mon Enemic, Maire de mon Enemic, siau ieu lo Gat. A dich una lausenja sus ieu e ara pòdi restar dins la Bauma, desenant e per sempre. Pas mens, Nanni, ditz lo Gat : **Siáu lo Gat que se ne va tot solet e totei leis endrechs son tot pariers per ieu.***

Peçuga sei lebras la Frema mai pipa pas mòt. Pren son rodolet e fiela que fielaràs... Mai coma es partit lo gat, la nina plora tant e mai e plora que ploraràs...lo pòs pas amassar sa maire tant gingola e arpateja.

- *Pren un tròc de fieui, estaca-lo au fusèu e laissa lo radassar au sòu. Vas*

veire una magia de mon sicap que va s'esrtaçar dau rire ton pichon.

Es aquò que fa la maire. Alora lo gat se ronsa sus lo fusèu d'argile, l'aganta de sei pautas de davant, lo manda darrièr son espatla, lo raganta 'mé sei pautas de darrièr, s'asseta dessús, lo jita en l'èr, l'aganta de volada en bombissent, torna au sòu 'mé lo fieu dins la gola e fach tant e tant de cambadas e de tornar-virar, d'anar-venir, que l'enfanton s'estraça a se faire petar lei gautas. Fin finala s'apasima la nina 'mé lo gat dins sei pichons braç.

- *Ara, ditz lo Gat, li vau cantar una cançon que l'empacharà de se desrevelhar dau tremps de mai d'una orassa.*

E se bota a roncar e a ronronejar. Ronroneja que ronronejaràs... fins que s'endorme lo pichonet.

- *Vaquí qu'es ben fach. Ges de dobtè que sieguesse habil e finòccho.*

Tot d'un temps coma a dich aquela lausenja dau gat, la fum dau fuòc dau fons de la Bauma tomba subran :- pof – perque se rememorava la pacha de la Frema e dau Gat.. Trè que s'esvalis, vaquí lo cat-fèr cochot d'aise a costat dau fuòc.

Alora la Frema, en renant desnosa sa cabeladura, sòrte la paleta de moton e fa una mascaria per que dise plus pas jamai un laus sus lo Gat.

E dins la Bauma se fa un silenci tan fons qu'una ratoneta ponche son morre fòra son trauc e comença de vanegejar. Passa davant lei pès de la Frema.

(de seguir... per Nové)

*

NOVELAS de la Lengua Còrsa

Comunicacion d'un corresponsal còrsu

L'Assemblada de Corsega ven de votar a l'unanimitat una decision per la « lenga Corsu » per que siegue ensenhada a PARITA ORARIA tant coma leis autrei lengas vivantas

Es pas lo cas au nòstre monte avèm d'elegits que son pas provençaus de soca -o

per voluntat identitaria e que son bailejats per un President « ponchu » (coma disiá Robèrt Lafon)

*

L'ESCAIS-NOM dris ISTREANS

Perqué leis Ancians de Provença disián que lo monde d'Istre èron « de MUOUS » ?

Un d'istre, un de la vièlha soca, me n'avisava :

"Lo monde d'Istre, d'aqueu temps, trabalhavan fòrça, coma de muous qu'avián pas manca lo temps de s'arestar per la manilha Se disiá que manjanvan parier coma sei bèstias de tira, d'aut, amé sa saqueta de civada umana sota lo nas"

Vaqui per lei escais-noms. Se n'avetz d'autrei, mandatz lei. Gramaci.

*

*** *Per Totsants* ***

HALLOWEEN.

An creissuts nòstres enfants, cerealas, cerealas !
d'aguer tant tant engolit
de pòpe-còrne e de crispis. (bis)

Refranh :

*Coma ò dire que se ditz,
Ò pecaire ! Ò pecaire !
per descolhonar un colhon,
Ò pecaire ! Ò pecaire !
es mai aisat enfants,
de descocordar cocordons. (bis)*

Èran que de cornissons,
Cucu-Còla, Pica-Còla !
bevèndas leis an bodenflats
venguèron totei fadas. (bis)

Era, per l'Halloween,
cocordetas, cocordetas !
Cocordassas per Totsants
ò restaràn per deman. (bis)

Coma leis Americans,
bofigassas, bofigassas!
pançaruts tre sei quinze ans,
diabetics avans trenta ans ! (bis)

E que dire dei parents ?
de dardenas, de dardenas !
que laisson far per d'argent
raubar l'esperit jovent ? (bis)

****Amigas e amics, oblidètz pas de mandar d'istòrias, galejadas, martedaladas.
A lèu per Nové, solstici d'ivèrn*